

Kattis Ahlström & Tomas Sjödin

Vem leder vem?

En av dem har en gång röstats fram till Sveriges populäraste programledare, och brinner för relationsfrågorna. En fyller kyrkor och kulturhus i föreläsningar utifrån sina böcker om vardagsnära och andliga erfarenheter. Möt Kattis Ahlström och Tomas Sjödin i ett samtal om hur man lyckas vara allvarlig i dagens Sverige, om yta och insida, om arbete och privatliv och om Gud som låtsaskompis eller golv.

TEXT: TOMMIE SEWÖN • BILD: ESTER SORRI

DET BLIR EN DEL MECK INNAN vi får ihop tid och plats för vårt samtal. Ändringar och logistiska minutberäkningar för att få ihop en timme tillsammans utan att inkräkta på vederbörandes övriga program denna jublande våtorsdag. Men tonen i telefonsamtal och sms-växlingar är leende varm, precis som man kunde förvänta sig av dessa personer, och det är uppenbart att de vill det här mötet lika mycket som tidningen – därför känns det aldrig hotat.

Båda är aktuella och på olika sätt starka kommunikatörer i livsnära ämnen. Kattis har som varande tidigare chefredaktör på *ICA*-kuriren skrivit om Tomas böcker och jag får bekräftat i samtalet att de haft lite mer utbyte än så i samtal om livet per mail, men att de aldrig förut träffats.

Hur lever vi våra liv?

Jag möter upp författaren, föreläsaren, förkunnaren Tomas Sjödin vid Södra Station i Stockholm och får samtidigt ett ytterligare sms från journalisten, chefredaktören, programledaren Kattis Ahlström om att hon redan är på plats på det överenskomna Café Rival vid Mariatorget, och kan definitivt andas ut. För trots litet behov av att själv låta upptagen, så vet jag att Kattis är mitt uppe i inspelningar av hennes talkshow *Kattis & Company* och även skriver texter till nya tidningen med samma namn, och hennes ansikte ler från stora affischer på varje busskur som påminnelse där vi går. Precis som den, i någon mån, amerikanska förlagan Oprah Winfrey så är Kattis ett starkt varumärke och omslagsflicka för både tidning och talkshow som behandlar ämnen kring hur vi människor påverkar våra egna och varandras liv.

Något som kan sägas om Tomas Sjödens böcker också. Trots att hans senaste bok *Ett brustet halleluja* binds ihop av temat "kyrkklockor" så rör det sig "som vanligt" kring att försöka förstå hur man bäst är människa i en utmätt tid. Idag ska Tomas tala både direkt före och efter vårt samtal, men upptagenhet är relativt. På vår lilla promenad säger han i en bisats att han snarare upplever för mycket dötid i sitt liv numera, något han tycker är svårhanterligt. Efter att de två sjuka söner han skrivit så mycket om, och som tog så mycket av familjens gemensamma strävan, båda har gått bort i sin sjukdom och mellansonen John flyttat hemifrån, står han i en ny fas i livet där den ovana ledigheten kräver nya utmaningar, menar han.

De båda bekantas möte blir hjärtligt och stämningen genast lätt-sam och jag tänker högt att beröringspunkterna dem emellan säkert är många. Inte minst förkunnare/programledarroll kunde vara intressant, men min första tanke var att de står i en position där de påverkar många människors liv och har en vägledande funktion. Så vi börjar där.

Vägledare eller uttolkare

Vad tänker ni om er själva i rollen som vägledare?

TOMAS: – Jag tror man ryggar tillbaka, vem du än frågar. Man leder bara dem som följer för det första. Man kan utge sig för att vara vägledare, men det är om någon följer ens livsexempel som räknas. Och då är man direkt i vetskapen om att bara delar av ens liv är efterföljansvärt. I bästa fall så vet man om sina svaga sidor och skuggor.

Känner du till hur dina "followers" ser ut, Tomas?

KATTIS: – Jag är en! Tomas är självklart en vägledare både genom

att dela med sig av sina högst personliga erfarenheter, och som pastor genom att förmedla någon annans ord. Och det tycker jag skiljer oss båda åt. För mig är det snarare så att jag läser Tomas bok och så säger det mig något jag vill förmedla till andra människor, eller om jag på samma sätt lyssnar till ett musikstycke eller träffar en intressant person. Jag ser mig snarare som en uttolkare av människor än en vägledare.

Men det är väl du också Tomas, som hänvisar till dina möten eller citerar Johannes av Korset och andra litterära och bibliska förebilder? Blir man inte automatiskt en vägledare i det urvalet, om man har en offentlig arena?

KATTIS: – Jo, men Tomas är en vägledare med en synlig, offentliggjord personlig erfarenhet. Jag tycker nog ändå att det är viss skillnad. Om det nu spelar roll.

TOMAS: – Jag tycker att du Kattis mer än du säger är en vägledare, för det handlar också om att föra ihop människor, ställa rätt frågor, som gör att till exempel Stefan Eihorn svarar klokt på en liten människas frustration i din tidning. Och om en människa får något slags vägledning för sitt liv genom det eller i ditt program, så har man även dig att tacka för att du har fixat den scenen. Och i det är du en vägledare.

Personligt blir allmängiltigt

KATTIS: – Ja, ok på det sättet. Men jag tror inte det är den stora drivkraften varken för dig eller mig är att vara vägledare, eller hur?

TOMAS: – Nej, absolut inte.

KATTIS: – För mig är det att vara just uttolkare och inspirera till att människor höjer blicken, och ser nya saker i livet hos sig själv eller hos andra. Och det är för att jag själv strävar efter det. Men sedan måste jag säga att när man intagit det offentliga rummet så är det ett otroligt ansvar som man måste förhålla sig ödmjukt till. För folk sticker ändå in handen så där och vill vara trygg, vill tro och lita mycket på mig. Då gäller det att man kan stå upp ordentligt. Och det är inte alldeles lätt alltid i det här livet.

Ni frånsäger er lite, åtminstone drivkraften i att vara vägledare. Men när känns det som en gåva?

TOMAS: – Det är kanske på ett särskilt sätt, de som inte har *flow*, de inte allmänt lyckade, som vänder sig till mig. Och när någon som har det lite trassligt skriver och säger att den där boken, eller det du skrev där har haft betydelse för mitt liv, så är det ofattbart stort! Skulle man få bara en enda sådan respons i sitt liv, att ha gjort någon liten skillnad, skulle det vara värt alltihop egentligen.

– Men så tänker man inte när man sitter och skriver. Utan det är det där märkliga med att vara djupt personlig. Antingen upplevs det bara självupptaget och ointressant

för någon annan än mostrar och fastrar. Eller med den där hårfina skillnaden där något letar sig in i andras livsöden. Det som hämtats ur min egen smärta och min egen lycka.

– Jag har ett exempel när jag pratade här i Stockholm en gång och temat var att leva med barn med multihandikapp. Då kom det fram en kille efteråt, oerhört tagen och sa att han kände igen sig i vartenda ord. Jag antog och frågade då om han också var pappa till ett handikappat barn? Men han hade inga

”Men däremot blir jag lite avundsjuk på Tomas publik och format, därför att jag tycker det är svårt att hitta utrymme för ett bra allvar i min värld.”

KATTIS AHLSTRÖM

barn alls, däremot hade han växt upp med en alkoholiserad pappa. ”Om hur det känns har du pratat i två timmar nu, och för det ska du ha tack!” Då svindlar det, för det vet inte jag en droppe om.

Livet inget må-bra-koncept

Har du Kattis något exempel på positivt vägledarskap?

KATTIS: – Det är på samma sätt när folk hör av sig efter ett program, det kan vara en mening bara, som får människor att stanna upp och vända tanken. Men för mig handlar det hela tiden om ett eget sökande, och det kan vara avslöjande då att hålla på med relationsteman och mer filosofiska livsfrågor, eftersom det handlar om mina egna frågor och försök. Det handlar väldigt mycket om tröst också, till andra, som till mig själv. Kan man lägga lite förband på den stora ensamhet som jag upplever finns, så gör det mig glad.

Hur ser ni på hela den industri av wellbeing och självhjälpsprofeter – om man uttrycker sig lite förklenande – som finns idag? Vad är skillnaden på den, om det går att klumpa ihop så, och det ni önskar förmedla? Eller förutsätter jag en kritisk hållning till detta som ni inte delar?

TOMAS: – Jag har det inte. Jag tycker att alla som gör något som betyder något gott för någon annan har sitt existensberättigande, men sedan är det en annan historia att känna att jag inte skulle uttrycka mig på samma sätt. Om man säger att hela livets mål går ut på att må så bra som möjligt blir jag lite trött. För det är en återvändsgränd och det börjar många upptäcka nu också. Att om mitt mål är att må så bra som möjligt, så mår jag ganska snart väldigt dåligt.

KATTIS: – Jag kan vara lite skeptisk, kanske därför att jag jobbar i teveindustrin, med sitt väldiga genomslag, och är fostrad i den gamla public service-skolan med något folkbildande i grunden. Jag tycker att det finns något sorgligt i hur den här industrin av känslor tar över. Att det blir så många utropstecken, och ska gå så fort. Jag kan inte hoppa på någon enskild individ, håller med om att har man ett kall och vill hjälpa människor så är det bra. Men jag kan ändå tycka att det blir som godis. Snabba, enkla lösningar. Och de blir allt svårare att tränga igenom med alternativen.

– Jag vet själv vilka avkall jag fått göra med den här tidningen (*pekar på tidningen Kattis & Company som ligger på bordet*). Den skriker: ”94 livsråd du inte klarar dig utan.” Och sådär vill jag egentligen inte skriva, men vissa grejer måste man bara skriva till om folk överhuvudtaget ska orka med det när de står i kön i affären klockan fem efter jobbet.

Måste kompromissa

Med all respekt får jag personligen tvärtom lite ångest av sådana rubriker, alla tips och livsråd man påstås inte klara sig utan. Även om förtroendet man känner för din person och lite bladdrande visar att det handlar om ganska jordnära ting ...

KATTIS: – Ja, men jag tror ändå att man måste förpacka saker på ett sätt som är attraktivt och leder människor in i läsning. Jag kan inte stoppa tiden och sätta mig över de spelreglerna. Men vi förflyttar hela tiden gränser och jag vet inte vem som ska sätta stopp för det.

Känner du dig resignerad inför detta?

KATTIS: – Ja, lite. Det är inte okomplicerat. Och det där flinet är komplicerat! (*Säger hon och pekar på bilden av sig själv på tidningsomslaget*).

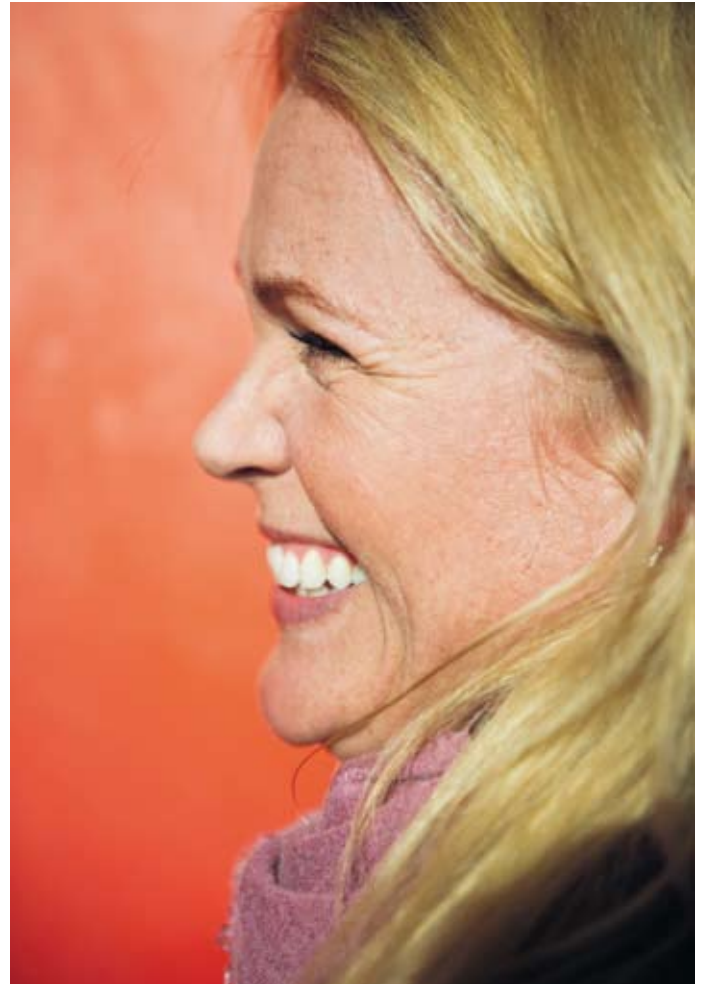
Det var det minst komplicerade för mig. Jag tycker ni är väldigt lika ...

KATTIS: – Hahaha, tycker du? Ser du inte hur retuscherad jag är!

TOMAS: – Jag är helt säker på att det är du! Men så här förpackar jag mig, (*Tomas visar sin bok: bilden av en trasig kyrkklocka i bruna färger på matt papper*.) Jag förpackar mig, liksom Kattis, fast på ett lite mer sofistikerat sätt ... flinar han.

Ja, och du kammar hem all den intellektuella ”creden”. Men allvarligt, Tomas, du lever väl också under samma informationssamhälles förutsättningar, och kan inte stå och problematisera saker hur mycket som helst om du ska behålla dina lyssnare. Hur tydliggör du dig, och får människor att lyssna?

TOMAS: – Jag gör verkligen samma sak som Kattis, måste också kompromissa. Om jag skulle gå upp i talarstolen med en genomallvarlig image och säga mina kloka tankar så

vet jag att folk ganska snart tröttnar. Jag måste skoja lite grand och dra mina historier som jag egentligen är ganska trött på själv. Och jag tror att alla vi som förmedlar något måste veta om, att till spelets regler hör att jag måste göra saker som jag egentligen inte vill, för att få göra de saker jag ytterst tror på.

– Men det är en mognadssak också, för tror man på myten om att jag är en människa som åker omkring och säger kloka saker så kommer jag snart inse att jag bedragit mig själv grundligt.

För det jag kan ha att säga bygger på att jag delar det nära livet, fikar och för ett samtal med arbetskamrater där någon säger något som jag lånar och citerar. Det får jag aldrig överge.

Utsida och insida

”Lite snyggare på utsidan. Mycket klokare på insidan” står det längst upp på framsidan av tidningen Kattis & Company. Om Kattis är något slags svensk Oprah Winfrey – som jag tycker är en fantastisk programledare – så kan jag förundras av de här krockarna i hennes show mellan gripande livsöden, för att i nästa stund tokhylla kommersialismen genom att slänga ut dyra lyxartiklar som presenter till en galet jublande publik. Jag delar med mig av denna kluvenhet till Kattis och Tomas.

Självklart består människa av både yta och insida, men hur har ni resonerat på redaktionen när det gäller att hantera den balansen?

KATTIS: – Det är återigen trovärdigheten som är viktig. Vi skulle nog

inte slänga ut prylar. Men vi resonerade så att det finns tidningar och program som tar dessa ämnen på allvar, men ser så fotriktiga ut att de går miste om de läsare och tittare de skulle förtjäna. De skulle kunna ropa in andra, och till en viss gräns känns det inte fel att göra männis-

kor och annonsörer lite mindre rädda för det här ämnet, locka in dem.

Men du kanske är lite intresserad av ytan också, som vi flesta andra?

KATTIS: – Ja, det är inget jag brinner för, men visst, jag kammar mig ... (ler) Det är en liten

del av innehållet, men det jag menar med ytan handlar mest om att tidningen och showen är snygg och inbjudande.

TOMAS: – Jag funderar vad jag skulle skriva som byline till min bok. Kanske ”Lite tröttare på utsidan ...”?

KATTIS: – Nej, då, jag tycker samma funkar bra, du får sno den. ”Tomas Sjödin, nu lite snyggare på utsidan. Mycket klokare på insidan.”

Behöver inte berätta allt

Ja, han är så solbränd och fin, men skyller på att han arbetat i trädgården ... Tomas, ingen kan anklaga dig för att inte vara vardagsnära i din andliga förkunnelse, det är Gud i ärtsoppan liksom, och allt det du berättat och skrivit om livets allra svåraste och vackraste. Men känns det aldrig som att du i dina böcker och föredrag förnekar och lägger locket på mer ytliga sidor som du också som alla andra måste ha, om det nu kan handla om fotboll, ölsorter, styrketräning eller klädval?

”Om man säger att hela livets mål går ut på att må så bra som möjligt blir jag lite trött. För det är en återvändsgränd och det börjar många upptäcka nu också.”

TOMAS SJÖDIN

TOMAS: – Nej, bara för att man skriver böcker finns inget automatiskt krav på att jag ska berätta allt om mitt liv, det är ett selektivt urval av vad jag vill berätta och tycker är relevant för andra. Och jag dras till att skriva om liv och död, om varför vi är här – lite ödesmättat så. Det är klart att det inte är hela bilden av mig. Det finns en väldigt naturligt glad sida av mig; vaknar lycklig, och tycker det är härligt att vara med. Frågan är om det skulle vara uppriktigare att man redovisar det hela tiden. Jag är inte så säker på det.

KATTIS: – Nej, det tror inte jag, det bryter igenom ändå. Men däremot blir jag lite avundsjuk på Tomas publik och format, därför att jag tycker det är svårt att hitta utrymme för ett bra allvar i min värld. Även i mina barns värld. Ett allvar som inte bara har med bråddjup att göra utan något slags innerlighet, ett lugn i att stanna upp.

– Jag vet att när jag lyssnade på Tomas första gången som ljudbok på min semesterresa, hade jag ett tag lust att säga: Men snälla Tomas, nu är det *väl* allvarligt, *väl* länge. Men sedan kom jag över det och hittade ett lugn därför att jag satt där jag satt i bilen. Vi är så otåliga. Men det finns någonting med långvarigt allvar. Det är sorgligt att det finns så lite plats för det i vår tid. Och på något sätt lyckas du Tomas också göra det allvaret folkligt. Jag skulle så gärna vilja göra det också.

En rädsla för allvar

I ledaren till första numret av sin tidning skriver Kattis Ahlström: "Jag har alltid drivits av att försöka ta reda på varför vi människor är som vi är. Och vad som händer när vi möts i olika konstellationer. Jag är nyfiken på vad som formar oss och hur vi kan ändra våra beteenden för att hitta större harmoni i livet. Kanske är det mitt sätt att luska ut vad som är meningen med alltihop."

I den sista meningen blir det plötsligt tydligt existentiellt, skulle du vilja tydliggöra det temat ännu mer?

KATTIS: – Ja, absolut! Skulle jag få göra som jag ville skulle det dra mycket mer åt det hållet, kanske skulle ingen vilja läsa tidningen då. Det är märkligt. Jag känner mig mycket mer så här. (*Pekar på Tomas bruna bok.*) Men gör det här. (*Pekar på sin tidning.*) Men en dag kanske ...

TOMAS: – Det är som du säger att det finns en rädsla för allvaret i vår tid, men samtidigt också ett enormt sug. Jag blir förvånad varje gång när jag kommer till någon liten landsortshåla och håller mina relativt allvarliga tal och det är smockfullt i lokalen. Ganska överkligt i vår tid. Men skulle det inträffa, som du säger, att man är allvarlig för länge så står ingen människa ut, så det är där det glittriga kommer in.

Men talar ni inte lite emot er själva när ni

talar om att man måste anpassa sig till människors behov av det glättiga, men ändå talar om ert och andras sug efter allvaret?

KATTIS: – Nej, man får hitta en medelväg. Och jag vill hålla med Tomas om att inte klanka ner för mycket på alla dessa lyckoprofeter och coacher. Det får vara okey att Oprah Winfrey kastar ut sidenlakan om hon i nästa stund har en djupintervju som får några amerikaner som kanske aldrig pratar

"Jag tycker livspusslet är ett hopplöst ord! Det är inte livet längre om man säger så."

KATTIS AHLSTRÖM

om den typen av frågor att lyssna, reflektera. Svårt att moralisera över.

TOMAS: – Det är bara att konstatera att långt ifrån alla kommer någonsin att vilja läsa Johannes av Korset, skulle bara kråkas av det, och andra kanske inte skulle läsa Tomas Sjödin heller, utan hellre Kattis tidning. Och det viktiga är att det finns olika nivåer. Och vår uppgift är inte att höja människor hela tiden till en högre nivå, utan att skriva där vi är och låta det vara okey.

Gud som låtsaskompis

Jag kräver inte att du Tomas ska svara för hela kyrkan, men undrar hur du ser på att kyrkan traditionellt haft svårt för detta med ytan och varit lite kroppsförnekande. Vad har kyrkan att lära av bejakandet också av yta och kropp?

TOMAS: – Jag svarar gärna för kyrkan, jag älskar den. Och jag tycker ändå att om man drar ut perspektivet så är även kyrkan stadd i förändring, det händer mycket där i bejakandet av kroppen. Om jag ska representera kyrkan, så är "kropp" ett av mina huvudämnen. Jag försöker tänka på andlighet utifrån kroppslig erfarenhet. Det är en erfarenhet som jag hämtat mycket utifrån upplevelsen att sorg. Sörjer och saknar någon gör man inte bara med tanken utan så oändligt mycket också med kroppen.

– Och så tror jag det är även med gudslängtan. Det är inte bara att jag tror och börjar tänka annorlunda, utan fysiskt att man möter Gud med kroppen. Det finns ett stort sakramentalt utrymme i kyrkan nu, där nattvarden blir viktigare igen, där rökelse och andra ritualer aktiverar fler sinnen. Förståelse för att det jag tar till mig går in genom alla sinnen, medan kyrkan tidigare trott att vi lyssnar oss till allting.

Har du några ritualer som är viktiga för dig Kattis, religiösa förtecken eller ej?

KATTIS: – Ja, det har jag nog. Men ritualer är ganska privata tycker jag. Och jag har en ganska privat relation till Gud. Det är lite komplicerat för mig för jag hade en väldigt stark relation till Gud när jag var liten som på något sätt kom av sig på vägen. Och nu säger jag mig ha en gudstro, men det är ju inte på riktigt för vi har ingen riktig kontakt.

– Det är som när man är ensam, så skaffar man sig låtsaskompisar. Jag låtsas att jag är troende, men på nåt sätt känns det inte riktigt bra för jag vet att det inte är på riktigt. Men jag gör så här så länge, så kanske det blir på riktigt ...

Ja, och på något sätt påverkar det väl ändå ens handlingar och livssyn. Om Alfons leker med Mållgan så betar han sig på ett annat sätt än han gör annars?

KATTIS: – Ja, det kan absolut påverka mitt handlande.

Gud är ett golv

TOMAS: – Jag tror att alla troende människor har lite av det där mer eller mindre. Om man går på ögonblicken av kontakt, när jag på något sätt känner att nu tar jag och Gud i varandra, så är de tillfällena ganska få. I långa sträckor är andlighet en sorts lek eller ett fasthållande vid någonting som känns väldigt envägs. Hela Bibeln är full av människor som ropar sig trötta till en Gud som de tycker känns väldigt passiv, men de fortsätter att ropa och det är också ett uttryck för att tro. Och det är som en vänskap brukar jag tänka, att man går inte ut och skaffar sig en vän utan rätt som det är så sitter man på ett kafé och pratar och tänker: Oj, jag har fått en vän!

KATTIS: – Mm, så kan det nog vara. Det är inte alldeles ostökigt livet faktiskt, tycker det är ganska krångligt – och även om jag som du har lyckan att ha något slags grundljus i tillvaron, en klar, ren, positiv känsla i kroppen, så tycker jag att livet kan vara ganska svårt. Så för mig är det nog så att den här låtsaskompisen finns där, och att jag måste hitta lite rätt, prova mig fram, för att få syn på honom.

– Jag har ingen mission i det jag gör direkt, men jag tror att alla har en uppgift i livet och jag känner väldigt starkt att jag har en, och vill fortfarande ta reda på vilken. Och då värderar jag inte; om man är hemma med barnen, sjuksköterska, pastor, författare eller något annat. Men så länge det är så, kanske Gud bara hänger där som låtsas-Mållgan, tills jag hittar fram.

– Men du har aldrig slutat tro, Tomas?

TOMAS: – Nej, jag tror inte jag har gjort det. Och det har nog att göra med att jag har blivit fostrad i det där att det inte är jag som bär på en tro utan tron är mer som ett "golv" i livet. På det golvet finns man, och sedan kan man

ramla på det, och inte orka tro i långa perioder. Eller att jag har varit besviken på Gud, och då hade det varit nästan lättare att inte tro, än att fortsätta tro och vara besviken. Men man faller inte ur, utan ner på det där golvet. Och vi har ju haft långa perioder när det varit för sårigt helt enkelt för att man ens ska orka tanken på Guds inblandning i det som skett. Jag har skitit i det på nåt sätt, men sedan upptäckt att golvet finns kvar även om vi inte har känt det. Och det är också ett perspektiv på tron.

– Jag tror att frikyrkan har gjort ett generalfel när man har lagt så mycket av trons aktivitet på mig själv som människa. För tron är 99% Guds rörelse mot mig och sedan är mitt lilla att jag får vända mig om och möta Guds blick. Där har jag lärt mig jättemycket av mina pojkar. De har kunnat göra så väldigt lite, varken tacka eller be. Men det påverkar inte min roll som pappa. Jag försöker möta deras behov ändå, så gott jag kan, och så tänker man: Inte kan Gud vara sämre än så ...

Livet inget pussel

Vi har pratat om balans insida/utsida. Sedan tillkommer karriär, familj och sociala relationer, kulturella och andliga behov – det som brukar kallas att få ihop sitt "livspussel." Tomas, du har skrivit om det i din bok. Men Kattis först, vad är din spontana känsla för det ordet?

KATTIS: – Jag tycker det är ett hopplöst ord! Det är inte livet längre, om man säger så. Jag har svårt för idén om vardagar. Att man ska gå och lägga sig tidigt och så där. Varje dag är som den dagen är. Och när vi jagar upp det här om hur vi ska få ihop karriär, barn och allting, och pratar om "livspusslet", så blir det för mig att tappa bort livet, att

glömma bort allt som är viktigt och se allting som plikter. Och jag jobbar precis hur mycket som helst, men jag ser inte på mitt liv på det sättet och det är för att allt går ihop på något sätt.

"Det är som du säger att det finns en rädsla för allvaret i vår tid, men samtidigt också ett enormt sug."

TOMAS SJÖDIN

Men du måste väl känna som de flesta av oss andra att man inte riktigt hinner med som man önskar, att vara med barnen, jobba, odla intressen?

KATTIS: – Njae, det är inte så farligt med det. Jag har alltid legat ganska nära det jag gör, i jobbet med tidning och teve, men är också engagerad i u-landsprojekt. Det är kanske annorlunda om man arbetar med sådant som egentligen ligger långt ifrån det man är, som verkligen är ett arbete. Och har man det väldigt knapert ekonomiskt och kämpar att få ihop tillvaron så kan jag förstå att man använder begreppet, men vi använder det på ett slarvigt sätt som utesluter själva livet. Det kommer att handla bara om att härda ut dagen innan man somnar på kvällen och då är man i princip död.

Sprickor i golvet

– Och det är klart att jag vill vara mer med mina barn. Men de behöver också andra människor och har sina vänner, sin musik, och så vidare. Jag känner inte så, då skulle jag ljuga.

TOMAS: – Jag har en konstig tanke där. Någon sa till mig när vi fick veta att Ludvig förmodligen hade ett år kvar att leva. "Varför slutar du inte att jobba, var med honom dag och natt, ni kanske har 11 eller 15 månader kvar tillsammans." Men min spontana reaktion var att det vore helt onaturligt. Det bästa för både Ludvig och mig och alla andra är att vi håller på som vanligt. Det innebär att vi är hemma ibland, jobbar ibland. Han skulle inte må bra av att jag satt och strök honom över huvudet, dag och natt. Om vi än måste skiljas så kör vi på som vanligt till slutet. Och jag är glad över det i efterhand. Att vi inte blev heltidsassistenter. Kvalité är att kunna avgöra när vi ska vara så nära, och inte.

KATTIS: – Verkligen! Golvet! Golvet ... Jag gillar din bild av Gud och golvet. Känner att det är så jag måste vara nu som tonårsförälder också. Och när man känner att det är sprickor i det golvet då får man skärpa ihop sig, och det tror jag de flesta klarar av också. Då får man backa bandet.

TOMAS: – Som bild tycker jag inte om "livspusslet", den stämmer inte. Pussel är en fritidssysselsättning, den syftar egentligen inte till någonting annat än att man ska hålla på med det. Och när det blir färdigt hänger det hemska uppklistrade bilder med tusen perforeringar på folks väggar. De fyller ingen funktion och är inte ens vackra. Och jag vill inte säga en dag: "Jaha, nu är alla bitar på plats." Då kan jag lika gärna dö.

KATTIS: – Exakt, då finns ingen mening. Jag är inte ens bra på att lägga pussel ... ¶